

Helene Boström
Riva May

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Förslag till ny taxa för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt livsmedels- och foderlagstiftningen

Ärendet

Ärendet avser antagande av förslag till ny taxa enligt livsmedel- och foderlagstiftningen för miljö- och hälsoskyddsnämndens livsmedelskontroll. Nu gällande taxa för livsmedelskontroll och foderkontroll fastställdes av kommunfullmäktige den 14 december 2015 (§ 111) och trädde i kraft den 1 januari 2016 (dnr MHN 2015-000532.54). Då taxan är gammal finns ett behov av att göra en uppdatering likväl som att nya krav på efterhandsdebitering och i övrigt ny lagstiftning kräver detta.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret har upprättat ett förslag till ny taxa. Den föreslagna taxan baseras på underlag från Sveriges kommuner och regioner (SKR) och medför bland annat att efterhandsdebitering kan användas fullt ut.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden antar förslag till ny taxa för miljö- och hälsoskyddsnämndens offentliga kontroll och annan offentlig verksamhet enligt livsmedels- och foderlagstiftningen, och överlämnar förslaget till kommunfullmäktige för fastställelse.

Bakgrund

Nu gällande taxa för livsmedelskontroll och foderkontroll fastställdes av kommunfullmäktige den 14 december 2015 (§ 111) och trädde i kraft den 1 januari 2016 (dnr MHN 2015-000532.54). Då taxan är gammal finns ett behov av att göra en uppdatering likväl som att nya krav på efterhandsdebitering och i övrigt ny lagstiftning kräver detta.

EU:s kontrollförordning 2017/625 började gälla i december 2019. Då infördes begreppet ”annan offentlig verksamhet” som avser arbetsuppgifter som hör samman med kontrollen, såsom tillsynsprövning, registrering eller utfärdanden av förelägganden eller officiella intyg. Med anledning av kontrollförordningen inrättades förordning (2021:176) om avgifter inom livsmedelskontrollen, som började gälla den 1 april 2021. Därmed införlivades ”annan offentlig verksamhet” i den svenska

Helene Boström
Riva May

livsmedelslagstiftningen. I 7 § nämnda förordning beskrivs att kontrollmyndigheten ska debitera avgifter för offentlig kontroll och annan verksamhet som hänger samman med kontrollen efter det att kontrollen har utförts. Därmed införs krav på efterhandsdebitering av avgifter för livsmedelskontrollen i motsats till dagens årliga debitering.

Efterhandsdebiteringen börjar att gälla från och med 1 januari 2023 enligt beslut taget i miljö- och hälsoskyddsnämnden den 8 mars 2022 (§ 17).

Miljö- och stadsbyggnadskontorets utredning

Kommunens rätt att ta ut avgifter framgår främst i kommunallagen. För offentliga kontrollen inom livsmedelslagen har kommunen rätt att ta ut avgifter i enlighet med kontrollförordning, livsmedelslagen och livsmedelsavgiftsförordningen (LAF).

Den föreslagna taxan baseras på underlag från Sveriges kommuner och regioner (SKR) och medför att efterhandsdebitering kan användas fullt ut (3 §). Därtill medges möjlighet till inköp under dold identitet (16 §), med syftet att effektivt kunna kontrollera livsmedel och andra produkter som erbjuds till försäljning. Detta är viktigt särskilt i fråga om handel genom distanskommunikation såsom via internet. Även avgift inom ramen för RASFF-ärenden (Rapid Alert System for Food and Feed) tydliggörs (12 §).

SKR har uppdaterat mallar och rutiner inför kommunernas arbete med nya taxor inom livsmedelsområdet och kontroll inom ekologisk produktion med anledning av kontrollförordningen och förordning (2021:176) om avgifter inom livsmedelskontrollen. Med stöd av mall från SKR har miljö- och hälsoskyddsnämnden arbetat fram en ny taxa. I arbetet har även omvärldsbevakning ingått i form av genomgång av andra kommuners taxor, t.ex. Stockholm stads, Solna stads samt Södertäljes kommun och Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnds taxor.

Jämförelse med nuvarande taxa

Nämndens nu gällande taxa ger möjlighet att ta ut årliga avgifter i förskott av varje registrerad verksamhet. Ursprungligen var timavgiften år 2015 1268 kr vid godkännandeprovning och vid beräkning av årlig kontrollavgift. Därefter har indexuppräknings gjorts. Den årliga avgiften beräknas 2022 utifrån en timavgift på 1462 kr multiplicerat med antal riskklassade timmar. Efterhandsdebiteringen börjar som beskrivet ovan att gälla från och med 1 januari 2023. Då tas möjligheten att ta ut årliga avgifter i förskott bort.

SKR har tagit hänsyn till kontaktmaterialverksamheter ¹(FCM) i sitt underlag för taxan. Därmed finns från och med den 1 januari 2023 möjlighet

¹ Verksamheter som tillverkar, förädlar och distribuerar kontaktmaterial (t.ex. livsmedelsförpackningar, glas, tallrikar, bestick, dricksflaskor och köksredskap)

Helene Boström
Riva May

att även registrera verksamheter enligt regelverket för kontaktmaterial, detta tydliggörs under 1 § i föreslagen taxa.

SKR har ytterligare bedömt att om avvikelsen eller klagomålet består i att en anläggning är oregistrerad kan avgift enligt bestämmelsen även tas ut för den utredning som är nödvändig för att kunna påföra en livsmedelssanktionsavgift enligt 30 c § livsmedelslagen (2006:804) och 39 c § livsmedelsförordningen (2006:813). Enligt SKR är arbetet hänförligt till att bedöma omfattning och konsekvenser av avvikelsen (10 och 11 §§). Dock kan själva beslutsfattandet inte avgiftsfinansieras.

Möjlighet för avgiftsfinansiering finns även för RASFF-ärenden (12 §). Nämndens nedlagda tid ska betalas av en aktör om det, efter det att aktören erhöll meddelandet, blivit nödvändigt för nämnden att vidta åtgärder för att spåra eller återkalla de varor som omfattas av meddelandet. Det finns även möjlighet att ta avgifter för korrigerande åtgärder som har blivit nödvändiga för att åtgärder brister eller för att förebygga upprepning som till exempel att ersätta nämndens utgifter för destruering, transport eller omhändertagande av varor (13 §).

Timavgift

I kommunallagen och artikel 82 i kontrollförordningen (EU 2017/625) anges att avgifter en kommun tar ut inte får överstiga kontrollmyndighetens kostnader för kontrollen. Kommunen får alltså inte ta ut avgifter som leder till vinst.

I kontrollförordningens artikel 81 anges vilka kostnader som får ligga till grund för avgifterna. Det handlar om kostnader för löner, utrymmen, verktyg, utrustning, utbildning, resor och andra tillhörande kostnader samt kostnader för provtagning och laboratorieanalyser.

SKR har tagit fram en mall för beräkning av timavgiften och kostnader som har legat till grund för nämndens beräkning, se vidare nedan under avsnitt Beräkning av timavgift.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret räknade fram en timavgift som ska gälla för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet samt vid kontroll efter klagomål eller uppföljande kontroll som ursprungligen inte var planerad. Två olika timavgifter, en för planerade kontroll och en för uppföljande kontroll, ska enligt SKR användas för kommuner med långa resvägar. För kommuner med mindre restid ska kostnader (tid och kostnader av transport) tas med i beräkning av timavgiften och kostnader fördelas så på alla verksamheten. Detta är i enlighet med kommunallagen som säger att medborgare/verksamheter inte får missgynnas för att de ligger längre bort från kommunens lokaler och medför en längre restid.

Helene Boström
Riva May

Vid uppföljande kontroll som ursprungligen inte var planerad ska verksamheten bära samtliga kostnader. För kommuner med lång restid kan vid uppföljande kontrollkostnader för resväg och tid överstiga timavgiften. Då kostnader för resor inte får påföras en verksamhet två gånger (en timavgift där resekostnader är medräknade) behöver då en timavgift utan resekostnader användas. Kontoret anser att inga långa resvägar behöver göras i kommunen och en timavgift ska användas både vid planerad och uppföljande kontroll. Övergången till bara en timavgift innebär att uppföljande kontroll debiteras med en högre timavgift än den som används i dagsläget (1292 kr, 2022). Dock kan verksamheter, precis som tidigare, genom bra efterlevnad av lagstiftningen undvika kostnader för uppföljande kontroll.

Beräkning av timavgift

För beräkning av timavgiften har beräkningsmall från SKR använts. I beräkningen ingår de faktiska kostnader kommunen har för livsmedelskontrollen enligt kontrollförfordning EU (2017/625) art. 81. Beräkningen baseras på 1,6 årsarbetskrafter. Årsarbetstiden bedöms till 1950 timmar och den faktiska arbetstiden, årsarbetstid minus semester, sjukdagar samt annan frånvaro, är bedömd till 1406 timmar per år.

Den faktiska kontrolltiden bedöms vara 900 timmar per år och handläggare (64 procent av faktiska arbetstid). Sammanlagt ger det en kontrolltid på 1440 timmar för livsmedelskontrollen (900 timmar/per handläggare x 1,6 handläggare).

Timavgiften beräknas enligt följande:

Kategori	Kostnader (i kr) för livsmedelskontrollen	Kostnad i kr per timme
Totala personalkostnader	1 618 378	
Nämnd	120 000	
Lokalkostnader, IT-utrustning, kontorsmaterial och skyddsutrustning	342 000	
Transportmedel och kommunikation	35 000	
Utbildning	20 000	
Provtagning	25 000	
Summa	2 160 378	1500

Helene Boström
Riva May

Timavgiften beräknas genom den totala kostnaden för livsmedelskontrollen dividerat med 1440 timmar.

I personalkostnaden ingår lönekostnader för livsmedelsinspektörer (100 procent), miljöchefen (13 procent av dennes personalkostnad), personalkostnader för övrigt personal inom staben (16 procent av personalkostnaderna) samt kostnader för miljö- och hälsoskyddsnämnden (30 procent av totala kostnader).

Enligt beräkningen är därmed timavgiften 1500 kr. Detta medför en höjning av timavgiften om 38 kr jämfört med nu gällande timavgift (2022) på 1462 kr, som dagens årsavgift är baserad på.

Beräknad timavgift är rimlig i jämförelse med timavgifter i andra kommuner i länet. Stockholm stads timavgift ligger nu på 1510 kr, Solna stads på 1488 kr, Södertälje kommuns på 1502 kr, Huddinge kommun på 1595 kr och Sollentuna kommun på 1530 kr. Alla beskrivna timavgifter är gällande från 2022. Taxorna inom Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd är ännu inte uppdaterade. Dessa kommuner tillämpar antingen efterhandsdebitering fullt ut eller har en successiv övergång och använder båda årliga avgifter och efterhandsdebitering fram till slutet av 2023.

Prisindex för kommunal verksamhet

För att handläggningskostnaden per timme ska följa kommunens kostnadsutveckling kan en årlig indexuppräknings göras. Den årliga indexuppräknings görs enligt Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) som tas fram av SKR. Indexuppräknings sker i oktober varje år och börjar sedan gälla vid nästa kalenderår. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får enligt 8 § i föreslagen taxa fatta beslut om att höja timavgiften med en uppräknings enligt PKV.

Det bör noteras att nu föreslagen timavgift inte är indexuppräknad. För kännedom skulle en indexuppräknings av nu gällande timavgift medge ändrad timavgift från 1462 kr till 1490 kr (PKV 1,9 2022).

Elisabeth Thelin
Bygg- och miljödirektör

Riva May
Miljö- och hälsoskyddsinspektör

Helene Boström
Miljöchef

Helene Boström
Riva May

Handlingar i ärendet:

1. Tjänsteutlåtande. Förslag till ny taxa för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt livsmedels- och foderlagstiftningen
2. Förslag till ny taxa för miljö- och hälsoskyddsnämndens offentliga kontroll och annan offentlig verksamhet enligt livsmedels- och foderlagstiftningen

Expedieras:
Kommunstyrelsen